

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM**

Sarajevo, maj 2017. godine

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM

Član 1.

U Zakonu o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 72/09) u članu 4., iza definicije „inertni otpad“, dodaje se sljedeća definicije:

„Posebne kategorije otpada“ su otpadne materije koje su važne bilo sa aspekta njihove štetnosti po okoliš i zdravlje ljudi, bilo po količinama koje nastaju i kao takve zahtijevaju posebno uređen način upravljanja od mjesta nastajanja, preko skupljanja, transporta i tretmana, do konačnog zbrinjavanja.

U istom članu iza definicije „proizvođač“, dodaje se nova definicija:

„Proizvođač i uvoznik proizvoda“ je pravno lice koje na profesionalnoj osnovi razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno prvi stavlja na tržište Federacije BiH proizvode, uređaje i opremu, koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

U istom članu iza definicije „operator“, dodaje se nova definicija:

„Operater sistema“ je pravno lice koje po principu „produžene odgovornosti proizvođača“ ispunjava ciljeve za reciklažu i iskorištenje posebnih kategorija otpada; može biti osnovan isključivo od strane pravnih lica koja obavljaju svoju poslovnu djelatnost stavljanjem u promet proizvoda koji postaju posebne kategorije otpada.

Član 2.

Iza člana 18. dodaje se novi čl. 18a. i 18b. koji glase:

„Član 18a.
Posebne kategorije otpada

Proizvođač i uvoznik proizvoda je društveno i finansijski odgovoran za opterećenje okoliša koje mogu prouzrokovati proizvodi koje stavlja na tržište Federacije BiH, a koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

U posebne kategorije otpada spada: ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad, otpad koji sadrži azbest, otpad koji sadrži PCB, otpad iz proizvodnje titandioksida, medicinski otpad, životinjski otpad i građevinski otpad.

Provedbenim propisima utvrdit će se kriteriji, rokovi i načini upravljanja posebnim kategorijama otpada.

Provedbenim propisima utvrdit će se kriteriji za obračun i plaćanje naknada za posebne kategorije otpada, način i rokovi izvještavanja, obveznici izvještavanja i plaćanja naknada, te visina naknada, za određene proizvode koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, kao i drugi način upravljanja za posebne kategorije otpada.

Provedbenim propisom utvrdit će se način raspodjele i ulaganja prikupljenih naknada kao i uslovi za dodjelu podsticajnih sredstava“.

„Član 18b.

Naknade za posebne kategorije otpada navedene u članu 18a. stav 2. uplaćuju se u Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH (u daljem tekstu: Fond) kao posebna kategorija u sistemu organizacije i upravljanja Fondom ili ovlaštenim operaterima sistema.

Fond raspodjeljuje prikupljena sredstva prema kantonima u razmjeri raspoređivanja sredstava kako je definisano Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša, za projekte i aktivnosti upravljanja posebnim kategorijama otpada, što će urediti propis iz člana 18a. stav 5. ovog zakona.

Fond je dužan da donese godišnji Plan upravljanja posebnim kategorijama otpada i Finansijski plan za posebne kategorije otpada.

Plan upravljanja posebnim kategorijama otpad i Finansijski plan za posebne kategorije otpada odobrava Vlada Federacije BiH, uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva“.

Član 3.

Iza člana 37. dodaje se novi član 37a. koji glasi:

„Član 37a.

Informacioni sistem upravljanja otpadom (u daljem tekstu: informacioni sistem) je niz međusobno povezanih baza podataka i izvora podataka o svim vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturom upravljanja otpadom i uspostavlja se u Fondu.

Provedbenim propisom uredit će se način i finansijsko-tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sistema, kao i rokovi izvještavanja, te način dostavljanja informacija o otpadu."

Član 4.

U članu 49. u stavu 1. iza riječi: „inspektori zaštite okoliša“ , dodaju se riječi: „i tržišno, turističko-ugostiteljski inspektor“.

Član 5.

U članu 53. u stavu 1. riječi: "Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svako pravno lice" mjenjaju se i glase: "Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 40.000,00 KM kazniće se za prekršaj svako pravno lice, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 KM do 100.000, 00 KM".

U stavu 1. alineja 2. mijenja se i glasi: "-ne postupi u skladu sa članom 24.;"

Stav 2. mijenja se i glasi: "Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu, a u ponovljenom prekršaju kaznom u iznosu od 6.000, 00 KM do 10.000,00 KM."

Stav 3. mijenja se i glasi: „Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kazniće se fizičko lice za prekršaj iz stava 1. ovog člana, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 5.000,00 KM.“

Iza stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi: "Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kazniće se osoba koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost - obrt, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom u iznosu od 4.000, 00 KM do 5.000,00 KM."

Član 6.

U članu 58. iza stava 2. dodaju se novi st. 3., 4. i 5. koji glase:

„Propise iz člana 18a st. 4. i 5. donijet će Vlada Federacije BiH u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propise iz člana 18a stav 3. donijet će Ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propis iz člana 37a. stav 2. donijet će Vlada FBiH u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Stav 8. se briše.

Dosadašnji st. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 i 11 postaju st. 6 ,7 ,8 ,9 ,10 ,11 ,12 i 13.

Član 7.

Donošenjem provedbenog propisa iz člana 18a stav 4. ovog zakona prestaju da važe dosadašnji provedbeni propisi za posebne kategorije otpada i upravni akti doneseni na osnovu istih.

Član 8.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH."

OBRAZLOŽENJE

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM

I. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom sadržan je u članu III. 2. c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je politika zaštite čovjekove okoline u zajedničkoj nadležnosti između Federacije Bosne i Hercegovine i kantona. Federalno ministarstvo okoliša i turizma uputilo je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom 21.12.2015. godine, nadležnim kantonalnim ministarstvima (10 kantona) na mišljenje. Šest slijedećih kantona: Unsko-sanski kanton, Tuzlanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Kanton Sarajevo, Kanton 10 i Zapadnohercegovački kanton, su dostavili svoja mišljenja i sugestije na prednacrt Zakona i većina sugestija je uvažena. Kantoni koji nisu dostavili svoja mišljenja smatra se da nemaju primjedbi (dovoljan vremenski period za dostavu mišljenja).

II. Razlozi za donošenje zakona i objašnjenje odabrane politike

Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ja na 12. sjednici održanoj 21.4.2016. godine prihvatio Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom i zadužio predlagača zakona da održi javnu raspravu, koja je održana 4.7.2016. godine.

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na nastavku redovne 10. sjednice održane 30.11.2016.godine u hitnoj proceduri prihvatio je Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom.

Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom dostavljen je na razmatranje Ekonomsko – socijalnom vijeću Federacije Bosne i Hercegovine. Sugestije i primjedbe socijalnih partnera su uvažene i ugrađene u Nacrt Zakona te upućen u proceduru usvajanja.

Obzirom da Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom ima reperkusije na cijelo tržište Bosne i Hercegovine upućen je na mišljenje Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine. Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je dalo pozitivno mišljenje o usaglašenosti predmetnog Nacrta Zakona sa Zakonom o konkurenciji.

Postojeći zakonski okvir upravljanja otpadom u Federaciji BiH čini Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 72/09) koji je stupio na snagu 2003. godine i koji je izmjenjen i dopunjen 2009. godine.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom su slijedeći:

Početakom 2016. godine stavljen je van snage Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/11 i 28/13) i Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“, br. 87/12 i 107/14) doneseni na osnovu Zakona o upravljanju

otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03 i 72/09). Tokom primjene navedenih pravilnika uočeni su nedostaci u funkcionisanju uspostavljenog sistema.

Uspostavljeni su sistemi za upravljanje navedenim kategorijama otpada putem ovlaštenih operatera. Ovlašteni operateri sistema, iako su to bili obavezni, nisu planirali usaglašeno i koordinirano sa federalnim ministarstvom namjenski utrošak sredstava i ulaganje u infrastrukturu, nego su to radili po slobodnoj procjeni.

Ovdje je važno napomenuti da ni inspekcijski nadzor Federalne uprave za inspekcijske poslove nad primjenom ovih pravilnika nije bio efikasan. Novim zakonom se precizira inspekcijska nadležnost okolišne i tržišne inspekcije, što do sada nije bio slučaj.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma uz koordinaciju sa Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i nadležnom službom u Brčko Distriktu, u cilju usklađivanja i donošenja novih provedbenih propisa, otklanjanja mogućih posljedica po ekonomiju, zaštitu standarda i prava potrošača, bolja ulaganja u razvoj infrastrukture i sl., opredjeljuju se za uspostavu harmoniziranog sistema upravljanja otpadom na području Bosne i Hercegovine.

Donošenjem ovog zakona će se stvoriti pravni preduslovi da Vlada Federacije BiH donese nove provedbene propise (uredbe) za upravljanje posebnim kategorijama otpada, načinu i kontroli utroška sredstava i njihovom planskom ulaganju u razvoj infrastrukture za upravljanje otpadom i dostizanju ciljeva zbrinjavanja otpada u skladu sa donesenim strateškim i planskim dokumentima, kao i za uspostavu i razvoj integralnog informacionog sistema za otpad.

Zakonom se uvode nove definicije u članu 4. osnovnog zakona „Posebne kategorije otpada“, „Proizvođač i uvoznik proizvoda“ i „Operater sistema“.

Zakon o upravljanju otpadom se dopunjava sa dva nova veoma važna člana 18a. i 18b. kojim se utvrđuju **posebne kategorije otpada**. U posebne kategorije otpada spada: ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad, otpad koji sadrži azbest, otpad koji sadrži PCB, otpad iz proizvodnje titandioksida, medicinski otpad, životinjski otpad i građevinski otpad.

Uvode se **naknade za posebne kategorije otpada** koje se uplaćuju u Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH, osim za posebne kategorije otpada za koje je uređen drugi način upravljanja. Fond raspolaže prikupljenim sredstvima u skladu sa planskim dokumentima iz oblasti upravljanja otpadom i provedbenim propisom. Fond je dužan da donese godišnji Plan upravljanja posebnim kategorijama otpada i Finansijski plan za posebne kategorije otpada. Drugi način upravljanja za posebne kategorije otpada znači davanje mogućnosti obveznicima plaćanja naknada da preko operatera postizu zadate ciljeve.

Zakon o upravljanju otpadom dopunjava se i novim članom 37a. kojim se **uspostavlja informacioni sistem upravljanja otpadom** kao niz međusobno povezanih baza podataka i izvora podataka o svim vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturom upravljanja otpadom, a isti se uspostavlja u Fondu za

zaštitu okoliša Federacije BiH. Provedbenim propisom uredit će se način i finansijsko tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sistema, kao i rokovi izvještavanja, te način dostavljanja informacija o otpadu.

Zakon o upravljanju otpadom dopunjava se i u članu 49. u stavu 1. iza riječi: "inspektori zaštite okoliša", dodaju se riječi: "i tržišno, turističko-ugostiteljski inspektor" čime se ovaj zakon **usklađuje** sa Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 76/14) jer se za oblast inspeksijskih poslova pored postojećih inspektora zaštite okoliša i tržišno, turističko-ugostiteljskim inspektorima utvrđuje nadležnost u oblasti **inspeksijskog nadzora** u vezi zakona o upravljanju otpadom.

Zakon o upravljanju otpadom mijenja se u pogledu **kaznenih odredbi**, odnosno postojeće kaznene odredbe se pooštavaju, iznos kazni se povećava i vrši se gradacija kazni. Prednje na način da se propisuje raspon novčane kazne za prekršaj i za ponovljeni prekršaj. Na ovaj način želi se povećati specijalna prevencija i to tako što se više kažnjava za ponovljeno djelo.

Tako da se visina kazne za pravna lica umjesto dosadašnjih do 10.000,00 KM mijenja kaznom do 100.000,00 KM, a kazna za odgovorno lice u pravnom licu kao maksimalna kazna se mijenja umjesto 2.000,00 KM mijenja se kaznom do 10.000,00 KM. Također i kazna za fizička lica se mijenja kaznom od 1.500,00 KM sa kaznom do 5.000,00 KM. Ovim izmjenama ima se za cilj povećati svijest upravljanja otpadom i prevencija nezakonitog postupanja upravljanjem otpadom kao i **usklađivanje** ovog zakona sa Zakonom o prekršajima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 63/14).

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom preciziraju se donosioci i rokovi za donošenje novih podzakonskih provedbenih akata koji proizilaze iz Zakona što je veoma važno za adekvatnu primjenu zakona da se niz podzakonskih provedbenih akata na vrijeme donese od strane zakonom ovlaštenih donosilaca.

III. Obrazloženje pojedinih odredaba

Članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom donose se nove definicije za posebne kategorije otpada i za proizvođača i uvoznika proizvoda.

Članom 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom uređuju se posebne kategorije otpada.

Članom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom uspostavlja se informacioni sistem o vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturuom.

Članom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom proširuje se nadležnost inspekcije.

Članom 5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom vrši se usaglašavanje sa Zakonom o prekršajima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 63/14).

Članom 6. i 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom regulišu se prijelazne i završne odredbe.

Članom 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom reguliše se stupanje na snagu ovog propisa.

IV. Finansijska sredstva

Za donošenje i provođenje predmetnog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

V. Usaglašenost predmetnog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom sa zakonodavstvom Evropske unije

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom nije bio predmet usaglašavanja sa direktivama Evropske unije za ovu tematsku oblast.